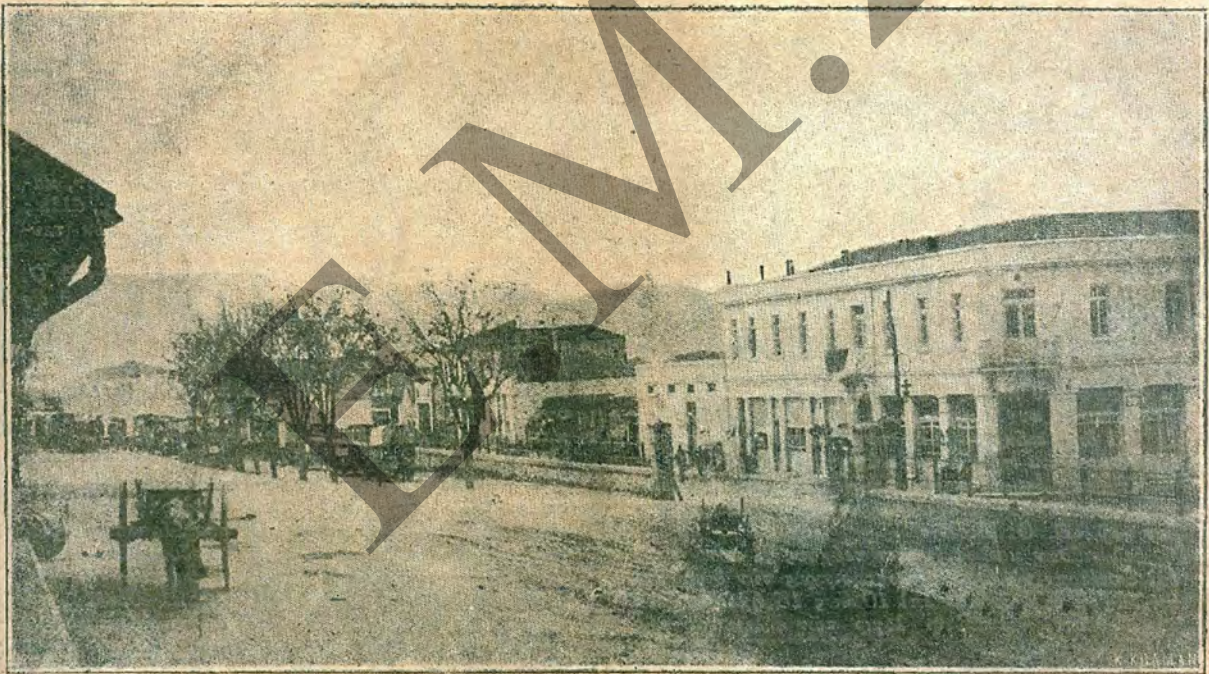

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 5ον

ΓΕΩΡΓΙΟΥ τ: ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΒΑΣΙΑΣ ΙΔΙΟΥ

Τὸ Ξενοδοχεῖον Ἰάννου καὶ φαγητοῦ τοῦ Χρήστου καὶ ἀδελφῶν Χατῆ ἐν Σφόβ. τς

ΓΡΑΦΕΙΑ

1: ΘΕΣ:ΣΑΛΛΟΝ(ΚΗ ΟΔΟΣ ΕΘΠ\ΗΣ ΑΛΙ\ΝΗ! : (1
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 00:1: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΙΘ. 7

ΜΙΜ.15vvvvv vvvvv v

v •

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

1. ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΔΑΪΚΟ

(Ποῦ τραγουδιέται στὴ γιορτὴ τοῦ Λαζάρου ἀπὸ τὰ μικρὰ παιδιὰ στὰ σπίτια)

Ἡ μάνα ποῦχειν τὸν ὑγιὸ
μικρὸ καὶ χαϊδεμένο
τὸν ἄλλαξε τὸν στόλιζε,
στὸν δάσκαλο τὸν στέλνει
κι' ὁ δάσκαλος τὸν δέχονταν
μὲ τὴν χρυσοῦν τὴν βέργα
κ' ἡ δόλγια ἢ δασκαλέσαινα
μὲ δυὸ χερῖες λουλούδια.

— «Ποῦνε, παιδί μ', τὰ γράμματα;
ποῦνε, παιδί μ' κι' ὁ νοῦς σου;»

— «Τὰ γράμματ' εἶναι στὸ χαρτί
κι' ὁ νοῦς μου στὰ παιγνίδια».

Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ συνειθίζεται πρὸ πάντων στὴν περιφέρεια τῆς Κουλιανῆς.

2. ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(τοῦ Λαζάρου σὲ ἀρραβωνισμένη)

Σύρτε, μάτια μ', σύρτε, φροῦδια μ',
σύρτε στὸ καλό,
χαιρετίσματα νὰ πᾶτε
στὴν ἀγάπη μου.

Νὰ τὴ στείλτε μαῦρα μάτια
μέσα στὸ γυαλί,
νὰ τὴ στείλτε μαῦρα φροῦδια
μέσα στὸ χαρτί,
νὰ τὴ στείλτε κόκκινα μάγλα
μέσα στὸν καθρέφτ,
νὰ τὴν πῆτε πῶς τὴν θέλω
πῶς τὴν ἀγαπῶ.

3. ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(τοῦ Λαζάρου σὲ οἰκογένειες ποῦχουν
παιδιὰ ξενητεμένα)

Τριανταφυλλιά μου πράσινη,
πότε θὰ λουλουδιάσης,
νὰ στείλω στὸ παιδάκι μου
ποῦνε μακρὰ στὰ ξένα.
Ξένες τὸν πλέν', ξένες τὸν ζ' μὼν',
ξένες τὸν παραστέκουν,
ξένες τὸν στρώνουν τὸ γιατάκι,
ξένες τὸν γλυκοκρένουν,
δὲν ἔχει μάννα νὰ τὸν δῆ,
ἔδερφή νὰ τὸν κυτιάξῃ.

4. ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(τοῦ Λαζάρου) σὲ σπίτια ποῦ ἔχουν
κορίτσια τῆς πανδρειάς

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλό,
σ' αὐτὸ τὸ κατανώγιο,
ἔδῶ' χουν κόρ' γιὰ πανδρειά,
κορίτ' νάρρεβωνιάζουν.
Τὸ προξενοῦν στὸ βασιληᾶ,
τὸ προξενοῦν στὸ μπέη,
— «Ἐγὼ δὲν πέρω βασιληᾶ,
ἔγῳ δὲν πέρω μπέη,
μόν' καὶ θὰ πάρω παλληκᾶρ
ἔπο μέσ' ἀπὸ τὴ χώρα,
νὰ ξέρῃ γράμμα καὶ χαρτί,
νὰ γράφ' νὰ κοντυλιάξῃ,
νὰ γένη ἄξιας μέσ' στὸ χωριό,
κοτᾶμπασ' στὸ κονάκι».

5. ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(σὲ παιδιὰ)

Σένα σὲ προέτ' ἀγόρι μου,
τ' ἄρματα τ' ἀσημένια,
σπαθιά σὲ σένα πρόπουνε,
σὲ πρόπουν τὰ τσαποῦζια,
σὲ πρόπει κ' ἓνα ἄλογο
νὰ περπατῆς καβάλλα,
νὰ σὲ ζηλέψ' κάνα κορίτ'
νὰ ῥθῆ γιὰ νὰ σὲ πάρῃ.

6. ΤΡΑΓΟΥΔΙ

σὲ ἄνδρα ποῦ ἔχει καλὴ γυναῖκα

Μπορὲ Μανώλη, Μανωλάκη,
μπρὲ καλὸ παιδί,
πῶχεις ὄμορφη γυναῖκα
καὶ τὴ χαίρεσαι.

Πάει Μανώλης μεθυσμένος,
πάει τὴν ἔκρουγε.

— Σήκω, χῆνα μ', σήκω, πάγια μ',
σήκω κι' ἄλλαξε,
βάλ' τὸ πράσινο φουστάνι,
μόρκο λιπαντέ,
ἔβγα καὶ στὸ μεσοχώρι,
σύρε τὸ χορό,
ἀσημένοι εἶν' οἱ ζουρνάδες
κι' ἀργυρὸ νταοῦλι».

7. ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ποῦ τραγουδιέται ἀπὸ τὰ παιδιὰ στὰ σπί-
τια διὰν ἔρχονται τὰ χελιδόνια
τὸ Μάρτη

Χελιδόνα ἔρχεται
ἀπ' τὴ Μαύρη Θάλασσα

θάλασσα ἐπέρασε,
 πύργον ἐθεμέλιωσε
 ἔκατσε καὶ λάλησε,
 καὶ μοῦπε τὰ γράμματα,
 γράμματα βασιλικά,
 τοῦ μαθαίνουν τὰ παιδιὰ.
 Ὁ δάσκαλος μᾶς ἔστειλε
 νὰ μᾶς δώστε πέντ' αὐγά,
 δὲν μᾶς δώστε πέντ' αὐγὸ,
 πέρνουμε τὴν κλωσσαριά,
 νὰ γεννάη, νὰ κλωσσαῖη,
 καὶ νὰ σέρνῃ τὰ πουλιά.
 Μάρτης μᾶς ἦρθε,
 καλῶς μᾶς ἦρθε,
 τὰ λουλούδια ἀνοίγουν
 κι' οἱ κάμποι μυρίζουν.

Σημ. Ε. Ο. Μ. Ε. Εἰς τὸ ἑπ' ἀριθ. 6 τραγοῦδι ἢ φράσι
 ποῦ συναντοῦμε «μόρκο λιπαντὲ» ἀνήκει στὸ μακεδονικὸ
 ἰδίωμα καὶ σημαίνει κόκκινο φῶρεμα.

Ἔλα αὐτὰ τὰ τραγοῦδια τ' ἀκούσαμε νὰ τραγουδιῶν-
 ται στὴν περιφέρεια τῆς Κουλιτζιάς.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΑΠ' ΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ο ΜΕΛΑΣ ΖΩΜΟΣ

Ὅταν τύχη κανεὶς καὶ ταξειδέψῃ γιὰ
 πρώτη φορὰ στοὺς κάμπους τῆς Μακεδονίας
 τὴν ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ καὶ φιλοξενηθῇ σὲ
 κανένα σπιτί χωριοῦ θὰ τοῦ κἀνῃ ἐντύπωσι
 ἕνα πρωτότυπο φαγητὸ ποῦ βάζουν μαζί μὲ
 τ' ἄλλα στὸ τραπέζι.

Μέσα σὲ μιὰ βαθειὰ πιπέλα βλέπει κα-
 νεὶς ἕνα μαῦρο ζουμί, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖται
 ἀπὸ ξείδι, ἀλάτι καὶ λίγο σκόρδο στουμπι-
 σμένο.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ σκορδόξυδο ρίχνουν
 κομμάτια μικρὰ μπομπότας, δηλαδὴ ψωμιοῦ
 ἀπὸ καλαμπόκι καὶ τρώγουν.

Ἄν τοὺς ρωτήσετε τί καταλαβαίνουν ἀπὸ
 αὐτὸ τὸ φαγί, θὰ σᾶς ποῦν ὅτι εἶνε τὸ
 θρηπτικώτερο, τὸ νοστιμώτερο, τὸ χωνευτι-
 κώτερο, τὸ δροσιστικώτερο φαγητὸ καὶ ἐπὶ
 πλέον ὅτι εἶνε τὸ καλύτερο φάρμακο κατὰ
 τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν.

Νὰ λοιπὸν ποῦ ὁ μέλας ζωμὸς τῶν
 Σπαρτιατῶν τρώγεται καὶ στὴ Μακεδονία,
 ἔχει καὶ μεγάλη διάδοσι μάλιστα καὶ πολλοὺς
 ὀπαδοὺς.

Μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι ὁ Σπαρτιατικὸς εἶχε
 μέσα καὶ αἷμα χοιρινό, ἐνῶ ὁ μέλας ζωμὸς
 τῆς Μακεδονίας εἶνε ἀπλούστατα τὸ σκορ-
 δόξυδο.

ΕΜΠΡΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ

Μακεδόνες χωρικοί!

Γυρῶστε λίγο καὶ ρίξτε τὸ μάτι σας στὴν Πα-
 τρίδα μας.

Θυμηθῆτε τί εἶμασταν ἑδῶ καὶ λίγα χρόνια
 σκλάβοι, καταφρόνημένοι, μὲ τὸ μαχαίρι τοῦ Τούρ-
 κου κορμασμένο ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μας.

Θυμηθῆτε τὰ μαῦρα χρόνια, ποῦ οἱ βάρβαροι
 μᾶς ἔκαιγαν τὰ σπίτια μας, μᾶς ἄρπαζαν τὰ χωρά-
 φια μας, μᾶς ἀτίμαζαν τίς γυναῖκες μας, μᾶς βα-
 σάνιζαν, μᾶς σκότωναν.

Ἔλα αὐτὰ ὅμως πέρασαν τώρα.

Ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια ἢ Ἑλληνικὴ σημαία τοῦ
 Χριστοῦ ἢ γαλανὴ μὲ τὸν ἄσπρο σταυρὸ ἔξαπλώ-
 θηκε καὶ σκέπασε στὴ μητροκὴ τῆς ἀγκυλιᾶ ὅλους
 ἡμᾶς ἔξειθῆρους πῶς.

Σήμερον ζοῦμε ὅλοι ἐλεύθεροι, ἴσοι ὅλοι χρι-
 στιανοὶ κι' ἀλλόθρησκοι μπροστὰ στὸ νόμο τὸν
 Ἑλληνικὸ μὲ τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις καὶ μὲ τὰ ἴδια
 δικαιώματα.

Ἡ Κυβέρνησι ποῦ κυβερνάει σήμερα τὴν Πα-
 τρίδα μας προσπαθεῖ ὅσο μπορεῖ περισσότερο γιὰ
 νὰ μᾶς κἀνῃ νὰ ζήσουμε πρὸ ἀναπαυμένα, πρὸ
 καλά, πρὸ πλούσια, νὰ καταλάβουμε δηλαδὴ τὰ
 καλά τῆς λευθερίας.

Καὶ πρῶτα πρῶτα κατώρθωσε νὰ μᾶς δώσῃ
 τὴν ἀσφάλεια.

Μπορεῖ σήμερα νὰ γυρίσῃ ὁ καθένας μονάχος
 του τὴ νύχτα στὴ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους χωρὶς
 νὰ φοβηθῇ ἀπὸ τίποτε.

Καὶ ποῖος σήμερα μπορεῖ νὰ παραπονεθῇ πῶς
 τοῦ ἔρχεται ὁ χοροφύλακας στὸ σπιτί του καὶ
 τὸν πιέζει καὶ τοῦ λείει : «Θέλω φαί, ἄρνι, κοτό-
 ποῦλο, αὐγά, κρασί...» ὅπως γινότανε ἐπὶ Τουρ-
 κίας ; Κανένας !

Ἔνα πρέπει νὰ καταλάβουμε ὅλοι μας σήμερα.
 Ὅτι τὴν Πατρίδα δὲν τὴν φτιάνουν οἱ κάμ-
 ποι καὶ τὰ βουνὰ, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι.

Οἱ ἄνθρωποι πάλι φτιάνουν καὶ τοὺς νόμους.
 Ἐμεῖς κάνουμε τὴν Πατρίδα, ἔμεῖς τὸ Νόμο, ἔμεῖς
 τὴν Κυβέρνησι, ἔμεῖς ὅλα. Γιαντὸ καὶ ὁ νόμος
 μᾶς ἔχει παιδιὰ του, μᾶς προστατεύει, μᾶς ἀγαπάει.

Ἄνταμείβει τὸν καλὸ καὶ χτυπάει τὸν κακὸ.
 Τώρα δὲ ποῦ τελείωσε ὁ μέγας πόλεμος, ποῦ
 τόσα καὶ τόσα κακὰ ἔκανε στὸν κόσμον ὁ ἄρχισῃ
 μιὰ καινούρια ζοῖα γιὰ ὅλους μας.

Ποῖπει νὰ ἐργαστοῦμε ὁ καθένας μας ὅπως
 μπορεῖ γιὰ νὰ κατορθώσουμε νὰ πᾶμε μπροστὰ, νὰ
 ζήσουμε ὅλοι εὐτυχισμένοι, πλούσιοι καὶ δυνατοί,
 κ' ἔτσι νὰ τραβήξουμε μπροστὰ.

Ἡ Πατρίδα μας εἶνε ἕνα κομμάτι τῆς Εὐρώ-
 πης. Τὴν Εὐρώπη ἔμεῖς τὴν κάναμε πολιτισμένη.
 Ὁλος ὁ κόσμος σήμερα δείχνει ὀλοφάνερα πῶς ἔχει
 ριζωμένο μέσα του τὸν πολιτισμὸ ποῦ τοῦ ἔδωσε
 ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καὶ οἱ ἄλλοι βασιλεῖδες τῆς
 Ἑλλάδος.

Ἄλλὰ ἡμᾶς ἢ μαῖση σκλαβιά δὲ μᾶς ἄφησε νὰ
 κρατήσουμε τὸν πολιτισμὸ μας.

Μᾶ ἤθελε πάντα μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό, καὶ μὲ